

ברחוב הישראלי בעניין של ג'ונתן. את מספרת שהפרשה שבה לכות' רות?

מילרדר פולארד (שיחה רא- שונה) העיתונות האמריקאית הלכה כולה נגדנו. כתבו עלינו דברים נור- אים.

את יודעת שהישו כאן את הריגול הרוסי לריגול הישראלי?

כדיוק עכשיו היה כאן אדם שתיקן את מכשירי הטלפון שלנו. את הראשו- נה המטלפנת אחרי תקופה שהמכשיר לא עבד.

האיש אמר לי: "פולארד... שמעתי את השם הזה קודם... אהה! עכשיו אני יודע! אתם ההורים של ג'ונתן פולארד! בעצם אתם בכלל לא מה שכותבים. לא כל-כך נוראים..."

(שיחה שניה) את יודעת שהעיתו- נות קצת משתפרת ביחס אלינו? התי- חילו גם לכתוב ברוח שונה, פחות קטלנית. בעצם, היינו רוצים שהיה קצת שקט בפרשה, כדי שמי שמטפל בכך — יוכל לטפל בשקט ובסודיות.

מוריס פולארד (שיחה שלישית) באיזה הקשר שבה הפרשה לכותרות בישראל? הוועדה? את מרבת על ועדת הכנסת? מה את מצפה ממסקנות הוועדה? אין טעם שאני אניב, כי אניני מצוי כעניינים.

מדברים גם עליך שהוועדה טטיל אחריות על הדרג המדיני? שלושה הגדולים, רבין, פרס ושמיר? אני באמת מקווה שהם יקבלו את כל מה שמגיע להם!

מילרדר פולארד (שיחה רא- שונה) תרשי לי לשאול אותך שאלה: מדוע, לדעתך, מדוע נתנו תפקיד בכיר לאביאם סלע, כדיוק יומיים לפני גור- הדין של ג'יי (כינויו של ג'ונתן)? סתם טיפשות?

ובכן טיפשות כזאת עולה ביוקרי- אבל אני חושבת שזה נעשה ככוונה תחילה!

לא ברור לי מה ישראל הרוויחה מכך. פשוט לא ברור לי. אני מחזיקה עכשיו ביד תמונה של (רפי) איתן (ואריאל) שרון. כדיוק קיבלתי אותה עכשיו בדואר. מדי יום אנחנו מקבלים מיטעי-עיתונות או תמונות בדואר. כל מיני אנשים טורחים לשלוח לנו.

כדיוק התכוונתי בתמונה כשטיל- פנת. ראי איך הם מחייכים, שני אלה! אנחנו פה כואבים, והם ממשיכים וצוחקים!

מה כל-כך מצחיק? לטלפן לשאול את איתן? רק איזכור שמו גורם לי לחוש בחילה! לא הייתי מכובות עליו אפילו שיחת-טלפון קצ- רה!

הוא לא רק נטש את הבן שלי, אלא קבר אותו! הוא איש רע! את חושבת אחרת? או יש דברים שאת לא יודעת, רברים שהגיעו אלינו רק באחרונה.

מה את אומרת על השגריר שלכם, מאיר רוזן? אז אני אניב לך: יש לכם פה שגריר טיפש ומטופש! כשהיינו בשגר- רירות, את יודעת מה הוא אמר לי? שהרבה מיפשות בארץ הקריבו קור- בנות!

הוא שאל אותי: "מה אתם רוצים שנעשה?" עניתי לו: "שתאמרו סוף-סוף את ה- אמת!"

"כתבנו לשמיר, וסיפרנו לו את כל העובדות הידועות לנו" ענה לי רוזן. התקשיתי להאמין למישמע אוניני. בקושי הצלחתי לשאול אותו: "הרי שמיר היה כאן עכשיו! (שמיר ערך ביקור בארצות-הברית). לא היתה לך הודמנות לספר לו בעליפה את כל העובדות הידועות לך?"

את יודעת משהו? אפילו מוכיחתי היתה יותר מחשבת ומבינה מאשר הוא.

מוריס פולארד (שיחה שלישית) בכל המצב הזה, אדם חייב להיות אופי- טימי, פשוט חייב!

מילרדר פולארד (שיחה רא- שונה) את שואלת אותי מה שלומי? הגב שלי כבר בסדר (למילרדר פול- ארד אירעה תאונת-דרכים שבה) אבל הלב — הלב שלי שבור. כל מה שאני רוצה זה שג'ונתן ואן יחזרו הי- ביתה, שיחזירו לי אותם!

ועדת רוטנשטרייך-צור
סיימה למעשה את שמיעת
כל העדויות מפי העדים
שהיא היתה מעוניינת בהם

חיים צדוק השיג בשקט
התחייבות משלתית,
שעודתו של אביאם סלע
לא תימסר לאמריקאים

פרקליטו של רפי איתן
בטוח שעודתו של איתן,
המסבכת הדרג המדיני,
לא תימסר לאמריקאים

הוועדה נשאינה מדליפה

בעוד שהכל עוקבים אחרי ועדת-אבן, קורים הדברים האמיתיים בוועדת רוטנשטרייך-צור — הרחק מאוד הזרקורים

ישראל הונתה אותם ושיפתה-לא- שיתפה עימם פעולה.

על-פי שתי הגירסות, עלולים האמי- ריקאים לדרוש ולעיין בחומר שאספו הוועדות, אולם על פי הגירסה האחרונה — הוסבר להם שוב ושוב על-ידי נציגי ממשלת-ישראל שאין להם זכות לבקש ולראות חומר זה. יצחק שמיר התבטא כך בפורום מצומצם.

דבר אחד ברור: הפירסום מעבודתן של שתי הוועדות יהיה מינימאלי.

שבמיסמך זה התחייבה ישראל לשי- תוף-פעולה מוחלט עם ארצות-הברית, ולכן מותר לאמריקאים לעיין לא רק במסקנות הוועדות המבררות את הפר- שה, אלא גם בעדויות השונות.

ליבאי הבטיח את שלושת לקוחו- תיו, בעיקבות מיכתבו לראש-הממ- שלה. ההתחייבות כלפי ליבאי ולקוחו- תיו נעשתה על דעת הממשלה כולה, ובכיתוב מצוי מיסמך כן ארבעה סעיפים חסויים, המאשר זאת.

גם עורך-הדין חיים צדוק ררש התי-

יש המכנים את העדויות השיקרויות כ"עדויות סותרות", ומסבירים שהעדים פשוט רואים/זוכרים באורח שונה את האירועים.

בהקשר זה יש מי שמעיד כי רוטנ- שטרייך צור מתמודדים עם בעיה זו באורח יותר מיקצועי מאשר שיכעת המופלאים של הכנסת, שאינם מנוסים בשכחלה.

יש מי שמתלונן על-כך שהעדויות של עדים מסוימים אינן מוזכרות בעת חקירת עדים אחרים, ולכן דרושים חוקרים מיומנים במיוחד כדי לאתר שקרים או סתירות. זה נתון יתרון לוועדת רוטנשטרייך-צור.

אלוף-מישנה אביאם סלע הוא הער- הפופולארי ביותר בשתי הוועדות: הוא זומן לשתייה יותר פעמים מאשר כל עד אחר.

בעוד שוועדת-אבן מתכוננת להגיש את מסקנותיה בימים הקרובים, ויש המרחיקים לכת וצופים אירועים מיפ-

ב עור שהכל עסוקים בפולמוס סביב מסקנותיה העתידיות של ועדת-המישנה של ועדת החוץ והבי- טחון, המכונה "ועדת-אבן" על שם היור- שבראש שלה, נדמה כי שכחו את קיומה של ועדה נוספת, שהוקמה אחרי סערה תיקשורתית ולחצים מסיביים כדי לברר את פרשת פולארד, כתחליף לוועדת-החקירה.

ועדת-אבן מככבת בכותרות הרא- שיות, ואילו מצד ועדת רוטנשטרייך- צור המורכבת מהושע רוטנשטרייך וצבי צור) אין קול ואין הגה, מלבד הידיעות על היעדרו של אחד מהשניים מהארץ.

אולם ועדת רוטנשטרייך-צור סיימה למעשה את חקירתה. היא שמעה מה כפי כל האנשים הנוגעים לפרשה. גם לה, כמו לוועדת-אבן, זומנו חלק מהע- דים יותר מפעם אחת.

העדים שהוזמנו לשתי הוועדות מעידים כי השאלות כשתיהן פחות או

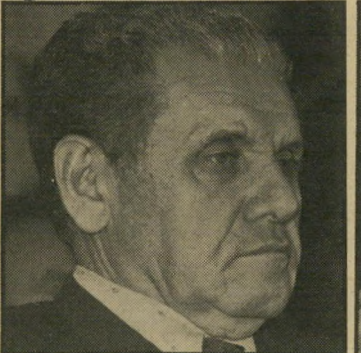

סלע

סלע הוזמן להעיד יותר פעמים מאשר כל עד אחר

איתן

צדוק

הרחק מאוד הזרקורים

ליבאי

צור

הם ניסחו את המסקנות בעיקר בשביל האמריקאים

רוטנשטרייך

יותר דומות. בשתי הוועדות נשאלות, מלבד שאלות עובדתיות, גם שאלות ספקולטיביות כגון: כיצד היתה צריכה הממשלה לנהוג בנקודה זו?

עיקר השאלות הנוקבות סובבות סביב מידת הפיקוח על הלק"ם, כראי- שותו של רפי איתן.

רוטנשטרייך וצור מנהלים את הבי- רור במישרד בתל-אביב. רק שניהם יושבים בעת מתן העדויות בוועדתם, עובדה המעניקה גוון יותר ענייני למהלך הברור, ומונעת הרלפות. כל- כר — ועדת רוטנשטרייך-צור אינה נמצאת בכותרות בגלל סיבה אחת ויחידה: שני חבריה אינם אנשים כעלי- אינטרסים פוליטיים או אישיים, ולכן הם נמנעים מהרלפות מגמתיות לתיק- שורת.

גם העובדה שרק שני אנשים מרכי- בים את הוועדה תורמת לסודיות מס- כיב למתרחש שם.

היו עדים ששיקרו בשתי הוועדות. אין עדים עדויות או שיתוף-פעולה בין שתי הוועדות, אך העדויות — גם השיקרויות שביניהן — דומות.

לגתיים בעיקבות המסקנות, ההערכה היא שוועדת רוטנשטרייך-צור תמתין לפירסום מסקנותיה של ועדת-אבן והשלכותיהן, ורק אז תפרסם את מסקנותיה. הכריה יעדיפו לפסוק את דבריהם אחרונים. מה גם שרוטנשט- רייך וצור התחילו בעבודתם אחרי ועדת-אבן.

הבעיה אינה: נעוצה בעיתוי פירסום המסקנות, אלא: למי מיועדות מסקנות אלה? לאמריקאים? לדרג המדיני היש- ראלי? לציבור הישראלי?

הדעת מחייבת שבפרשה כינלארי- מית שבה נעשו טעות אחר טעות, יפורסם חומר רב ככל האפשר מדיניהן של שתי הוועדות. אולם בנקודה זו שב ועולה לדיון מיסמך ההתחייבות לשי- תוף-פעולה בין ישראל לארצות-הברית בפרשה זו.

המיסמך, שנוסח על-ידי עורך-הדין רם כספי בדצמבר 1985, ושעורר סערה כבר בעבר (מיכתבו מפורסם של דוד ליבאי, פרקליטם של יוסף יגור, אילן רביד ואירית ארב, לראש-הממשלה) נתון שוב במחלוקת. יש מי שטוען

חייבות דומה לגבי מרשו, אביאם סלע. דב וייסגלס, פרקליטו של רפי איתן, לא רדש התחייבות כזאת. הוא בטוח שישראל ממילא לא תוכל למסור את ערותו הרגישה של איתן לירי האמי- ריקאים, מפני היא מסכנת את הדרג המדיני. אך מרשו מובטח גם בגלל פעולות-הישרות של ליבאי וצדוק.

גירסה אחרת אומרת כי מיסמך- ההתחייבות איפשר לאמריקאים לתש- אל, לא לחקור, את הישראלים איתן, יגור, רביד וארב, אולם דהיג'נובה, התובע הכללי הפרדלי, הודיע עם זאת המישלחת מישראל, בדצמבר 1985, שהתחייבותה של ישראל כלפי ארצות-הברית בפרשה זו מוצתה. הוא הצהיר זאת בכתב.

אי- כמובן, לא ידעו האמריקאים כי

באשר לשנייה של המסקנות שיפורסמו: אין הברל ביניהן פרט להבי- דל הטכני שוועדת-אבן, הפועלת בי- מיסגרת הפיקוח הפרלמנטרי על הר- שות המבצעת, תגיש את מסקנותיה ליושב-ראש הכנסת, ואילו ועדת- רוטנשטרייך-צור תגיש את מסקנותיה לראש-הממשלה, שיעבירו לדיון כממי- כלה, הגוף שמינה את השניים. מעט אבסורד, שכן אנשי הדרג המדיני (שמיר, ובעיקר — שימעון פרס ויצחק רבין), האמורים לדון במסקנותיה, היו בין נחקריה, והם, בין היתר, נושא המסקנות.

אנשים המצוים היטב בעניין מת- הייבים כי שתי הוועדות לא יחדשו מאומה במישור העובדתי של הפרשה, אלא רק — אם בכלל — בדרך חלוקת האחריות.